

meer liefdeloos wordt en vol is van geweld.

Het moet de oudere generatie te denken geven dat het aantal boeken van jonge mensen dat haar aanklaagt en verantwoordelijk stelt voor den huidige chaos, nog steeds toeneemt. Natuurlijk hebben ook de in vroegere tijden opgroeiende geslachten de ouderen verantwoordelijk gesteld voor maatschappelijke ellende en voor hun gemis aan sociaal houvast. De eene generatie met meer grond misschien dan de andere. Naarmate de economische verhoudingen slechter zijn, geschiedt zulks met te meer felheid, maar zeker niet met meer recht. Bij het ineenvloeien der generaties (wat zijn „de” jongeren, wat zijn „de” ouderen?) is het op zijn minst onbillijk één bepaald geslacht voor dikwijls reeds lang bestaande wantoestanden aansprakelijk te stellen. Het is echter een feit dat „Weltschmerz” en alle gevoelens van verongelijkt zijn, tot zinlooze wraak toe, door jonge mensen worden afgereageerd op „de” ouderen. Een altijd smeulende controverse, een opstand der kinderen, die soms oplaait, soms luwt, maar wel nooit zal verdwijnen.

De klacht van Dola de Jong (een aanklacht kan men het bijna niet noemen) klinkt buitengewoon schuchter, maar niettemin overtuigend, althans wat de zuiverheid van het gevoel betreft. Men kan haar een zekere naïveteit niet ontzeggen, al heeft het er soms van dat zij om der wille van „het litteraire” haar gevoel een weinig aandikt en zodoende op het randje van het sentimenteele balanceert.

Ook het artistieke milieu en het artistieke van haar figuren doet wel echt, maar niet noodzakelijk aan. De problemen konden zich desnoods op een geheel ander terrein dan het artistieke hebben afgespeeld. Dat is jammer,

want het geeft het boek iets tweeslachtigs.

Deze dans om het hart heeft alle bekoorlijkheid, alle gratie van een balletdans. Geen enkel conflict wordt tot eenige hevigheid opgevoerd, onverwachte wendingen, plotselinge toespitsingen vindt men niet in dezen roman, het is alles vloeiend, zonder groote hoogten of laagten, maar vol van vrouwelijke charme. Hoe zachtzinnig, maar misschien juist daardoor dwingend de aandacht vragend, klinken de slot-alinea's van het boek:

„Er zijn honderden, duizenden, voor wie nooit een offer werd gebracht. Die wat harte-lijkheid rusteloos hebben gezocht. Die opgroeiden, hoewel het niemand interesseerde, hóc ze groot werden. Die net als ik moesten vechten om los te komen van verwarde gedachten en vertroebelde ideeën, van de verbittering om het onrecht en de leugens in een onevenwichtige wereld.”

„Zoovelen moeten er doorheen, zonder een helpend woord, zonder liefde. Een liefde, die zoo sterk is, dat ze het Ik vergeet. Ze moeten opgroeien in een losgeslagen wereld, en worden dan veroordeeld omdat ze zoo onevenwichtig en stuurloos zijn. Jacques, Luca, Dolly. Dat zijn er drie en achter hen ligt de schaduw van al die anderen.”

Het boek wekt verwachtingen wat de schrijfster betreft, maar is op zichzelf wat vlak, wat schetsmatig en hier en daar zelfs onbeduidend.

B. Roest Crollius

B. Roest Crollius: *Het Roekelooze Hart*. Van Dishoeck, Bussum, 1939.

Roest Crollius is de auteur van het close-up. Hij beschrijft figuren, die enkelvoudige conflicten doormaken en doet dit met nauw-